

Nro 23.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Martiusnak 20-dik napján 1795.
esztendőben.*

B E T S.

Fels. Urunknak és Aszszonyunknak, az el múlt
Juniusnak 8 ik napján izületett kedves leány
magzattya, Karolina fő hertzeg aszszonyka, az
el múlt heten reggel meg halálozott. A' követ-
kezett napon lelketlen teste fel nyittatván balsa-
mommal meg kenettetett, annakutánna az úgy
nevezett Ritter palotába ki teritetett kinek nézé-
sére számos ember ment vala, mind a' ferfi mind
az aszszonyi nem közzül. Dél után három óra-
kor, a' meg szentelés után, a' régi szokás szerént
egy ezüst pohárba tétetett a' szive és el vitetett az
Augustinianus szerzetesek templomában lévő Cs.

temető helybe, béli pedig egy rész edénybe tétve a' Sz. István templomában lévő Cs. kriptába, végtére estéli 5 órakor, teste koporsóba tétetvén a' Kaputzinusok templomában lévő Cs. temető pintzébe helyheztetett.

Fengler József Györi Püspök ö Excellenciája, ismét 6000 forintból álló hadi segítséget ajánlott, és adott ö Felsőgenek, melyet nemcsak tökéletes megelégedéssel vett Ö Felsőge, hanem ezen hólnapnak 15-ikén egy igen kegyelmes kabinetbéli irás mellett, által küldötte azt a' directoriális főministernek, Gr. *Kollowratnak*.

E' folyó héten egynehány batallion gyalogság, és igen sok munitió tábori szekér marsirozott innen ki, a' melly környülállás azt mutattya, hogy a' szövetséges fejedelmek nemcsak el nem tsüggettek a' múlt elztendei szerentsétlen táborozáson; hanem hogy továbbá is akarják a' közönséges ellenség a' Frantziák ellen a' hadakozást folytatni.

Hadi Környülállások.

Minden Westfáliai levelek meg egyeznek abban, hogy a' Frantziák erőssen nyomúlnak a' Münsteri püspök tartománya felé; hogy a' *Bentheimi* Grófságból mind ki költöztek az Anglus seregek; hogy 15000 Frantziáság marsirozott a' *Groningai* tartományba; hogy sok nehéz ágyú és munitió vitetett napnyugoti Frisiába, és hogy napkeleti Frisiába akár bé ütni az ellenség. Arra való nézve Gróf *Walvoden* Hannoverai lovas Generál armádiájának jobb szárnyát 6000 emberrel erősítette meg *Catheart* Lord vezérése alatt. *Ernest* Meklenburgi hertzeg 10000 emberrel ment Hannoverából az Ems folyó vizének fedezésére. Mitsoda planumot tsináltak legyen magoknak az *Osnabrückben* öszve gyűt Generálisok, nem tudatik, úgy láttzik, hogy a' napkeleti Frisia felé nyomúlt Anglusok, a' Westfáliában lévő szövetséges armádiának jobb

szárnyán, a' Prussusok, Hannoveránusok, Hassusok, és Brunsvigiak, a' derekán, az Austria-kusok pedig a' bal szárnyán fognak lenni.

Egy *Mart.* 4-ikén költ Münsteri levélből ezeket olvassuk: Ennekelötte néhány nappal el marsiroztak a' Hassusok, a' Hannoveránusoknak utolsó osztályai ma fognak el indulni, mind amazok mind ezek *Bentheim* felé vették útyokat; ármádiájoknak szélső vigyázó seregei három mélföldnire vagynak a' nevezett várason túl. Ide Austriai seregek fognak bé jönni. Tegnap érkezett ide a' *Brechainville* regementje, a' melly 3000 emberből áll, és a' leg jobb állapotban vagyon. “

Ezekben a' napokban 6000 emberrel mentek ki a' Frantziák *Bentheim* felé recognoscirozni, az az, az ellenséget meg vizgálni. Ellenek menvén *Salm* hertzeg 1500 emberrel, szerentséssen visszanyomta őket, nem hallottuk, hogy sok embert veltett volna egyik vagy másik rész. Éppen ma érkeztek a' Prussusok Pádernbornba, a' honnan tovább fognak hólnap menni Westfáliai felé. Egy 10000 főből álló Hannoverai corpus az Ems vize felé indúlt. “

Egy, *Martius* 4-ikén költ Weseli levél ezeket beizéli: Úgy mutattyák a' környülállások, hogy Westfália nevezetes történeteknek teátruma lélzen. Az Austria-kusok a' Rénus alsó környékén fognak maradni, és a' mint hallatik, *Lippe-től* fogva egélsz Münsterig cordont vonni. Az Anglusok, Hannoveránusok és több segítő seregek öszve fogják magokat kaptsolni ezen cordonnak oldalánál, és egélsz Emdenig el foglalni az Ems vizét. Egynéhány ezerből álló Sax. sereg fog a' Rénus felső vidékén lévő Prussusokkal egygyesülni. —

Moguntzia környékén tsendességben vagynak a' Frantziák, tsak hogy egy nagy redutát készitnek Bretzenheim előtt. Annál bizonyosabb nints, hogy *Casselnek* erősségei meg újítatnak és a' leg

jobb védelmező állapotba tétetnek, minden nap 2000 ember dolgozik a' körül. *Mart.* 4-ikén azt a' parantsolatot adta ki *Albert* Saxóniai hertzeg a' kórmánya alatt lévő Cs. K. ármádiának, hogy olly készen tartsák magokat, hogy az első intésre mindjárt marsirozhassanak.

Frigyes Belgyiom.

A' Frantzia fő kórmány szék, a' Párisi Conventnek mostani mértékletes tagjai, ekként nyilatkoztatta ki magát a' Belgyiomi frigyes tartományoknak el foglaltatása velek való bánása felől: "Hollandia, *úgymond Carnot*, és Anglia eleitől fogva egymás javát irigylő, és egymással titkon vételkedő társok vóltak. Régtől fogva szüksége lett volna Hollandiának magát Frantzia Országgal, az Anglusokkal való egyaranyúságának fenn tartására, öszve tsatolni; még is mindazáltal nem vigyázott polgári, és kereskedést tárgyazó halznára, mindenkor szövetségben vólt Angliával, és ezen oktalansága miatt mindenkor amannak provinciája vólt. Azonban még is mindenkor számos patriótai vóltak, a' kik a' helytartó fejedelem pártján lévőeknek nem engedtek. Ezek a' patrióták próbát tettek 1787-ikben, a' nyakokon lévő járomnak le hányására; de végbe nem vihették a' Prussusok miatt fel tétéleket. Újjobban üldöztettek a' patrióták, a' kik töbnire mindnyájan Fr. Országba futottak. Azon időben, a' mellyben hadat indított a' Fr. respublika a' helytartói kórmánynak, ismét ki költek a' patrióták a' helytartó Fejedelem ellen, és mivel segítették őket a' Fr. seregek, böldegúltak izéllýokban, meg rettent a' helytartó fejedelem gyözedelmeinktől, követeket küldött Párisba, a' Fr. respublikával való alkudozásra; de nemtsak meg nem tartóztatott ez által gyözedelmeinknek sebes sekerere, sőt inkább még sebesebben futott. *Utrecht* fel nyitotta előttünk kapuit, mindenütt fel támadt a' nép; *Amsterdám*, mint szabadítóját úgy fogadott bennünket. Külömbséget kellett a' Frantziáknak,

a' Hollandus nemzet, és ennek kormányozói közt tenni, ezekkel mint ellenségeivel, amazokkal mint barátaikkal úgy bánnak; illetlenség lett volna másként bánni a' Hollandusokkal, barátságot, 's alyafiságot igirtünk nékiek, és épen ez által indítattak kapuiknak előttünk való felnyitására. Hogyha ezt meg nem igirtük volna nékiek, félvén attól, hogy velek úgy fogunk bánni, mint fegyverrel meggyőzettekkel, sokáig ellenkeztek volna velünk, a' melly nekünk sok pénzbe, és sok vérbe került volna. Tehát méltók a' dicsíretre az Északi, Sambrei, és Maasi ármádiáknál lévő hivatalbéli társaink. Helytelenül mondják némelleyek, hogy semmi hasznunk nintsen ezen fényes győzödelmünkből — Valósággal tökéletességre fog Hollandiában a' revolutió menni, kezeinkbe adattak az Anglus magazinumok — miénk a' helytartó fejedelem tengeri ereje, ennek agensei és biztosai, vagy elűzettek, vagy fogságba hányattak, már most nints Frantzia Ország blokirozva, hatalmunkban vagynak váraik, és a' még Hollandiában lappangó szabadságnak ellenségeit, 120 ezer Frantzia vitéz tartya zabolán. “

Párisból iratik, hogy 1000 millio livrát vettek a' Frantzia nemzeti képviselők Hollandiára, a' helytartó Fejedelem hatalma alól lett meg szabadításokért, a' melly summa vagyonaiknak mértéke szerént vettetett ki a' lakosokra, és Fr. assignátákban kelletik ki fizetni három hólnap alatt. A' vaknál is vakabbak a' Batavusok, hogyha észre nem veszik a' Frantzia fortélyt. Hol vesznek ennyi assignátát? ha a' meg határozott időre ki akarják azt szerzeni, kétszeressen, sőt háromszorossan is meg kell nékiek azt fizetni; következképen, nemcsak nem jó tétemény erántok ezen hadi satznak Fr. papirosban való ki fizetése, hanem inkább igen nagy kár; de így kell a' Batavusoknak!

Lejdából, a' Hollandiai tartománynak egy nevezetes városából, ilyen tudósítást vettük

azon respublikának mostani körülállásairól: „Négy tartományok küldöttek, úgymond, immár követeket a' Hágai nemzeti képviselőkhez, maga Hollandia hármát, u. m. *Pautus, van Laer,* és *van Langen* polgárokat, a' kik minap *Strick* és *van Linshoten* polgárok által bé vezettettek ő hatalmaságok eleibe. A' Hollandiai Rendeknek egyik gyűlésében, azt jegyzette meg annak előülője, hogy mivel már az Oberysseli tartomány is követeket küldött Hágába, következésképen négy tartomány immárjóvá hagyta az újabb igazgatásnak formáját: tehát szükséges a' fő kormány szék eleibe terjelzteni küldöttyeik által: 1.) hogy mint az egész nemzetnek képviselői egyenlőül, vegyék bé a' helytartói fejedelemségnek el töröltetését, és óldozzák fel magokat a' régi constitúciónak kötele alól. 2.) Hogy ezen tselekedeteiket adják tudtokra mind a' Fr. nemzeti képviselőnek, mind a' *Bétsi, Londoni,* és *Berlini* udvaroknak ottan lévő követjeik által, és tegyék azokat bizonyosokká, hogy valamiképen eddig: úgy ennekutánna is jó egyességben, és békességben kívánnak velek élni. 4.) Jelentsék ki mind a' köztök lévő Fr. nemzeti képviselőknek, mind a' Párisi Conventnek, hogy ők szoros szövetségre akarjanak a' Frantzia respublikával lépni. 5.) Hogy mennél elébb, tegyenek szükséges rendeléseket a' Hollandiai respublika ármádiájának organisatiójára 's a' t. Ezen gyűlésben jelentette ki a' Financziára ügyelő Commissió a' Hollandiai Karoknak, hogy a' respublikának kints tára felettébb nyomorult áliapatban legyen, és 500 millió forintra mennyen annak passiva adóssága.

Spanyól Ország.

A' Madritti udvari újság levelekből olvassuk, hogy a' Spanyól koronához tartozó Amérikában, nevezetessen *Mexikóban,* egy igen veszedelmes complot, avagy titkos ölzve esküvés nyilatkozott ki az el múlt *Augustusban.* Ennek a' gonosz complotnak fő tzéllya vala a' vice királynak és fami-

llájának meg ölettetése, a' királyi és Érseki palotáknak, a' pénz verő és inquisitionalis, az az, eretnekeket nyomozó háznak, és egyéb közönséges épületeknek el foglaltatása, a' városnak fel gyújtatása, és néhány városoknak a' boszszús Indusok prédálására való által adatása, két idegen nemzetbéli személyek vóltak azon complotnak koholói, és igazgatói, a' kik sok Spanyol lakosokat húzván partyokra, ott lévő hazafiaiknak segítségek által akarták gonosz fel teteleket végbe vinni; de ideje korán ki nyilatkozott. Ugyan azon időben, és hasonló complot jött világosságra új Granadának *Santa Fe* nevű fő városában.

Ambár nagy előmenetelt tettenek légyen is már *Katalóniában* a' Fr. patrióta seregek; még is mindazáltal el nem tsüggedtek *Barcellónának* lakosai, még is azzal biztattyák magokat, hogy rajtok nem fog az ellenség diadalmat venni. Egy 25 személyből álló Commissió rendeltetett ottan ki a' szükséges fegyereknek és munitióknak készítésére, a' táraknak meg töltetésére, és mindazoknak bé szerzésére, a' mellyek a' hosszú oszromoltatás alatt szükségesek vólnának. Leg többet adóznak ezen végre a' nemesség, a' papság, és a' klastromok. A' Madritba olly véggel küldetett Katalóniai biztosok, hogy engedelmet kérjenek a' királytól, a' lokosoknak szabados fel fegyverkeztetésekre, még sem tértenek onnan vissza; azomban mindenütt nagy hadi készületek tetnek. Biskayába és Navarába újabb seregek küldettek az ott lévő Spanyol ármádiának meg erősítésére, az el múlt hólnapban. A' *Figuerási* erősséget le rontattya a' Frantziák; *Gironát*, Katalóniának városát, a' hová a' Spanyol ármádiának maradványa magát bé vonta, most már igen szorossan bé zárták.

Olasz Ország.

Egy Spanyol Országi, és a' Livornói kikötő helybe jutott kurir beszélette, hogy *Langára* Ad-

mirálisnak flottájával a' sz. *Sebestyén* hegyénél öszve találkozott; hogy már akkor csak öt linea hajókból állot, a' többi pedig el szélesztetett a' tengeri szélveszek által; hogy egy Spanyol linea hajó, egy 32 ágyús Fr. fregáttát rablott el, mellyen 280 hajós katoná volt; és hogy *Barcellónának* őtalmazására, 20000 embert fegyverkezettek fel Katalóniának lakosai; hogy egy kitsiny Spanyol corpus a' Fr. artilleriára ütvén, 100 artilleristát le vágott, 35 el fogott, 14 ágyút el rontott.

Korsikának lakosai, a' kik, a' mint tudva vagyon, ki az Anglusok, ki a' Frantziák részére hajlottak, üstökbe kaptak egymással a' parlamentom öszve gyűllésének helye miatt. Némelylyek, a' régi szokás szerént, *Cortében*, mások pedig, az új rendelkezések szerént, *Bastiában* akarván azt tartani. Végtere is az utólsóbbaknak akarattyok tellyesítetett bé.

A' Sz. Római Pápa, meg fontolván, a' mindenütt, 's nevezetesen Rómában is uralkodó elégségbéli szükséget, egész húsvét hetéig meg engedte a' hús ételt. — Az ottan zenebonáskodó Római kösségnek le tsendesítésére egy dorgáló, és intő atyai levelet hirdettetett ki Ő Szentsége *Feb. 27-ikén*.

Olasz Országból két bizonytalan hirt vettünk; *először*, hogy az *Algiriai Dey* hadat izent volna az Anglusoknak, *másodszor* hogy már *Barcellóna* ostromlásához is hozzá fogtak volna a' Frantziák. Sem az elsőbb, sem az utólsóbb hirnek valóságáért nem felelhetünk. —

A' *Tulóni* Fr. flotta, a' múlt *Febr. 17-ikén* indúlt ki annak kikötő helyéből, de hová, és merre? e' már bizonytalan. Sokan *Korsika*, mások *Katalónia*, ismét mások *Sardinia* ellen indulniak lenni gondollyák azt. *Niszszaba* 12 regement Frantziáság ment be, és még 18 regement váratik, mellyből azt lehet gondolni, hogy a' jövő nyáron, nagyobb hőség fog lenni Olasz Országban, mint vólt az el múlton.

Török Ország.

Még most is az előbbi híron beszélnek a' Konstantinápolyi levelek, t. i. a' szüntelen való erős és nagy hadi készületekről, 's azt teszik hozzá, hogy a' jövő Májusig egy olly flottá készül ki, a' minémű még eddig soha sem vóit a' Török Birodalomnak. — Minden Orosz Birodalommal határos vég várakat, mint *Bendert*, *Kilia Novat*, *Ismailt*, és *Brailát* újobban erősíteti, és minden szükséges tábori eleséggel, és munitiókkal meg tölteti a' Nagy úr. Éppen nem titkolylyá a' Diván, hogy *III. Selim* Császár erőssen meg határozta magában az Orosz Császárné ellen való hadat hogyha viszta nem teszi Lengyel Országot előbbeni állapotára.

Egy *Bukovinai* velem levelező barátom ezt írja a' szómszéd Orosz és Török tartományokról: „Hogy a' Török udvar hadakozást tárgyazó mozgásban legyen, abból bizonyos, mivel a' Móldvai föld népre sok épületre való fát vettetett, melyeket ők a' várakba hordani kényszerítetnek; a' muszka recrutirozás Podoliában felettébb nagy, a' szükség pedig sokkal nagyobb ország szerte.

Frantzia Ország.

Említettük már ennekelötte, hogy Koblentz várasa biztosokat küldött Párisba, a' reá vetett nagy hadi sartznak meg enyhitetése végett. Az általok bé adatott instántziát a' köz Jóra és Finantziára ügyelő Commissióknak adta által a' convent, a' mellyek minden környülállásokat jól meg hányván és vetvén, következő czikkelyekből álló, és a' Convent által is jóvá hagyott végzést hoztanak: 1.) Minden fegyver által el foglaltatott tartományokban, és kiváltképen Belgiomban el töröltetnek a' bátorságra és revolútióra ügyelő commissiók. 2.) El engedtetnek, a' hadi sartznak meg nem fizethetése miatt reájok vettetett büntetések. 3.) A' mit még eddig ki nem

fizettek a' reájok vettetett hadi sartzból, annak felét assignatában, felét pedig kész pénzel fizessék ki. 4.) A' sartz bizonyos ki fizetése végett kivántatott kezesek leg ottan botsátassanak szabadon, 's küldetessenek vissza honnyaikba. — Ennekutánna mindenkor törvényes úton és módon szedetessen bé a' sartz. 5.) A' Fr. armádiának tápláltatásokra szükséges dolgokon kívül, semmi se vettessen requisitió alá, a' fegyverrel el foglaltatott tartományokban — az illetén requisitiók is a' helységeknek magistratusaihoz küldetessenek, a' mellyek büntetés alatt köteleztetnek azoknak bé tellyesítésekre. 6.) Vége legyen a' Belgiomban, és több el foglaltatott tartományokban a' *maximumnak*, az az, az eleségekre, és más dolgokra tétetett szabott árának.

A' Febr. 23 ik napján tartatott gyűlésben elő adta a' Dovayi *Merlin*, a' köz jóra, bátorságra, és törvényre ügyelő Commissionának képében, azokat az eszközöket a' mellyek által könnyű lészen a' köz tsendességnek meg háborítóit meg zabolázni, és meg büntetni. Meg mutatta ő azt, hogy azok a' gonosz emberek, a' kik a' *Roberspiere* tyranismusa alatt közönséges hivatalt viseltek, legyen ezen közönséges tsendességnek meg háborítói, és hogy még mostan is rész szerént Párisban, rész szerént más városokban tartózkodjanak, és igyekezzenek a' népet el tsábitani. Ezek éránt azt végzették a' fellyebb említett Commissionók, hogy leg ottan mennyenek vissza honnyaikba, és addig is, mig más rendelés fog róllok tétetni, szüntelen szemmel tartsák őket a' helységbéli municipalitások, a' kik honnyaikba vissza nem akarnának menni, leg ottan fogattassanak meg. Ezt a' planumot nemtsak helybe hagyta, hanem egész meg elégedéssel be is vette a' Convent.

A' következő nap tartatott gyűlésben elő beszéllette a' Belgiomból vissza tért nemzeti biztos *Hausmann*, azon tartománynak jelen való állapotát, és környül állásait. Ezen jelentéséből ki tettik, hogy a' *Belgiomra* vettetett 80 millió

livrából álló hadi sattsból már 33 milliót készpénzben lefizetett, a' hátra lévő summának pedig egy felét assignátában, más felét pedig készpénzrel fogja ki fizetni; hogy Belgiomnak kormánya nagyon már organisáltatva, a' melly szerént, minden közönségnek egy municipalitása, az egész tartománynak 8 fő administratiója, és *Brüsszelben* egy centrális administratiója léfzen; hogy a' törvényes dolgok is folyamadban legyenek, és a' Fr. respublikának törvény könyve szerént tegyenek itéletet; végtére, hogy az egész Belgiom ohajtya a' Fr. respublikával való szoros ölzve kaptoltatását 's a' t.

Nagy nyughatatlansággal várja a' Párisi Publicum a' Vendei *Rojalistáknak* és *Chouansoknak* magok meg határozását, és a' köz Jóra ügyelő Commissionának e' tárgyról lejendő maga ki nyilatkoztatását. Erről ugyan még eddig semmi jelentés nem tétetett; de úgy hallatik hogy mind a' Rojalisták, mind a' Chouansok, meg békéltek a' Fr. respublikával, minden fegyvereiket és hadi szerfzamaikat által adták a' hozzájuk küldetett nemzeti, képviselőknak és *Hoche* Fr. Generálnak, bé vették a' respublika törvényeit és constitutióját, 's a' t. Ezt állítja mind *Hoche* Generálnak *Febr.* 19-ikén költ levele, mind a' *Nantesi*, *Rennesi*, és *Angersi* tudósítások. Az említett Generál illy foglalatú levelet irt a' kormánya alatt lévő ármádiához: „*Hoche* Lázár (az *Oustai*, v. inkább Kis Britanniai ármádiának fő vezére) érzékeny örömmel jelenti ármádiájának, hogy a' józan okosságnak birodalma minden magzattyait vizsgálva adta a' hazának, és hogy el érkezett az az áldott nap, mellyen egy familiává lettek a' Frantziák. — *Charette*, és a' Rojalista ármádiának más nevezetesebb vezérjei a' Vendei osztálybélieknek, *Caumartin*, az úgy nevezett *Chouansoknak* nevekben épen most erősítették meg tulajdon kezek alá írása, és petséttyek által, azon actát, mellyben arra kötelezték magokat a' Fr. nemzet képviselőinek, hogy ők egész igyekeze-

tekkel az egyetlen egy, és feloszthatatlan respubli-
kának törvénye alatt kívánnak ennekutánna él-
ni, és hogy mind minden hadi munitiójokat,
mind minden tábori eleséges táraikat által fogják
adni; hanem addig is míg a' hazának kebelébe
viszsa térnének a' lakosok, találatnak olytán
hegyi tolvajok közöttök, a' kik egyedül a' gyil-
kosságból és prédából élnek, halhatatlan dolgokat
mivelnek, és még most is pártoskodásra hajlan-
dóknak lenni láttatnak. El érkezett az a' szem-
pillantás, mellyben minden jó szívű és igaz haza-
finak öszve kell erejét kaptsolni, a' közönséges el-
lenségnek el törlésére. E' végre minden kórmány
széknek adatasson ez a' levél tudtára, és olvas-
tasson fel közönséges helyen három nap egymás
után. "

Ugyan akkor, t. i. *Feb.* 19 ikén ezt írta *Ru-
bel* polgár a' Nantesi Generális Commissariusnak
Richardnak. " Kedves Generálisom! meg van a'
békesség, ezen hozzád küldött leveletem meg vi-
vő kurir megy Párisba a' Conventhez, 's viszi a'
békességnek pontyait, mellyek előttem tudva nin-
tsenek. Ugy hallatik, hogy a' Rojalisták fő ve-
zére *Charette* felettébb sok zsák lisztel megy *Nan-
tesbe*, a' melly igen jó lészzen mind azon városnak,
mind az ármádiának tápláltatására. Ez a' Ge-
nerális egészlen öszve fogja járnai a' Vendei osz-
tályban való tágas kerületjét, és helyet fog sere-
geinknek készíteni, annak nevezetesebb pontyai-
ban, a' *Ligeris* közt lévő tábor helyek még ki-
nintsenek mutatva, mivel a' mint hallatik, még
tovább is ellenkezni mérészel *Stoflet* a' respubli-
kával, hanem épen most küldötte ő is két embe-
rét *Charettehez*, a' kik által arra kötelezte ma-
gát, hogy ő is, kész azt mivelni, a' mit ő mivel.
Es így tsendesség vagyon ezen szép tartomány-
ban, és vissza fogja annak a' békesség adni előb-
bi el vesztett fényességét. "

A' *Febr.* 20 ikán költ Rennesi levélnek fogla-
lattyá ez: „Tegnap vettünk hivatalbéli tudósi-

tást a' *Charettével* való békességnek végbe lett meneteléről a' Vendei Osztály, és a' *Caumartin*-nal végbe mentről a' *Chouansok* részéről. Egyébb tziikkelyeit nem tudjuk, hanem hogy minden fegyvereiket, és eleséges táraikat által adták a' Fr. respublikának. Az alatt, míg a' velek való békesség Nantesben meg erősített, egy *Puysai* nevű *Chouans* Generál adjutáns fogattatott el kilentz, vagy tized magával *Porto Malo* mellett, (ez a' *Puysai* az, a' ki ez előtt két esztendővel igen nagy lármát csinált *Calvadosban*), a' kik mindnyáján Angliából jöttek, és leveleket, 's mintegy 4 millió livrát érő hamis assignatákat hoztak magokkal. Mít foglallyanak magokban az elfoglaltatott levelek, tudtomra nintsen, annyit mindazáltal tudok benne, hogy ez a' vadászat igen hasznos."

Egy *Febr.* 22 ik napján költ *Nantesi* levéligy beszél: „Egy Kurir ment itten által, a' ki a' respublika Generálisai és a' *Charette* ármádiája közt tökéletességre ment békességről való örvendetes hirt hozta magával, 35 ezer ember tette le *Vendében* a' fegyvert, 100 ágyú, sok táborigeszköz, és magazinumok adattak által Generálisainknak. Nantesben hirdettetett ki ez a' békesség, tegnap, az ide való katona őrizet és nemzeti gárdisták egybe gyült sorjai előtt.

Lacanal egy planumot terjesztett, a' tudományokra ügyelő Commissionának képében, a' *Convent* eleibe a' Frantzia Országban fel állítandó centrális, az az, fő iskolák eránt. Minden 300 ezer lakos számára egy centrális fő iskola fog adattatni, mellyben 50 közönséges tanítók, egy közönséges bibliothéca, egy kert, egy természeti históriához és tudományhoz tartozó kabinet, és mindenféle nevezetes miveknek, 's mestersegekhez tartozó modelláknak gyűjteményei fognak lenni. A' tudományokra ügyelő Commissionának kell elementaris könyveket készíttetni. — És így minden eddig fenn állott institutumok, a'

mellyek *Collegium* név alatt vóltak esméretesek, és a' nemzet kints tárából fizettettek, ezentúl az egész Fr. respublikában meg fognak szünni.

Anglia.

Két hólnaptól fogva igen keveset, vagy éppen semmit sem tudunk az Angliai dolgokról. — Nem tsuda; mivel Hollandiának Frantziák által lett elfoglaltatásoktól fogva, a' rend szerént Amsterdámba járt pósta hajók ki maradtak, a' Belgák és Anglusok közt való levelezés meg szünt, mind a' tengeren, mind a' szárazon lévő utak úgy el zárattak, hogy sem Hollandiából Angliába, sem innen amoda senki sem mehetett, és jöhetett, és így szükségesképen ki kellett az Angliai közönséges és magános tudósításoknak maradni. Most már, a' midőn a' nagy vizeknek jeges darabjait a' nap és meleg szelek meg olvasztották, egyszer mind négy pósta hajók, és 12 Anglus pósták jöttek Londonból a' *Cuxhaveni* kikötő helybe (*Cuxhaven*, egy Hamburgtól nem messze fekvő, és ahoz tartozó falu az Albis vizének tengerbe való folyása mellett, mellynek kis kikötő helyébe, szükségnek idején, ki pihentetik magokat a' hajók), 's onnan küldettek el Európának minden szegeleteibe a' Londoni levelek.

Az Angliai közönséges tudósításoknak rövid summája ez, hogy a' Brittusok különböző értelemben légyenek a' hadakozásról és békességről. Sok városok és közönségek adresseket küldöttek a' királyhoz, és parlamentomhoz, mellyekben erősen sürgetik a' Frantziákkal való békesség szerzést; de találtattak olyanok is, a' kik a' hadakozásnak további folytatását javasolják, és arra kötelezték magokat, hogy kézzebbek mind vagyonaikat, mind életeket fel áldozni, mint gyalázatos és ártalmas békességet tsinálni velek — A' mértékletesebb indulatúak úgy velekednek, hogy próbát kell tenni a' békesség véget, mellyet hogyha könnyen, és illendő fel tételek alatt meg

lehet nyerni, jó a' jó; hogyha pedig nem, tehát, minden tehetségét a' hadakozásnak további folytatására kell a' nemzetnek fordítani.

Pith minister, még most is hajlandóbb a' hadakozásra mint a' békességre, azt adván okúl, hogy valameddig állandó igazgatásnak formája nem lesz Francia Országban, soha addig nem lehet állandó békességet reményleni és szerzeni. Eléggé igyekeznek az antiministeriális rész, mellynek fejei a' felső parlamentomban *Bedford* herczeg, az alsóban pedig *Fox* úr, a' békességre hajtani a' nemzetet; de semmit sem tehetnek, még most is mindenkor diadalmat vesz rajtok a' voxoknak többsége által *Pith* minister. A' jövő táborozásra 222656 fegyveres ember határozott meg, és 28 millió 128000 font sterling a' hadi költségre. A' tengeri hadi készület az egész N. Britanniában olly szertelen, hogyha tovább is úgy foly a' dolog, tavaszra 120 linea hajója áll ki a' tagas tengernek piatzára; a' hajós katonáknak kiállításokra, külömbkülömbféle plánumot és módott mutatott *Pith* minister, mellyekről és más nevezetes parlamentális dolgokról, a' jövő kedden, ha élünk, bővebben fogunk értekezni.

Most csak ezeket jegyezzük meg rövideden: A' Hollandiai helytartó fejedelem, arra kérte a' Londoni udvart, hogy vegye óltalma alá a' napkeleti Indiai Hollandiai szigeteket, és örökségeket, a' minthogy mingyárt akkor egy sebes pósta hajó küldtetett napkeleti Indiára. — *Howe* Admirál is ki ment a' tengerre, a' kórmányára bízott nagy flottával, és már most, a' Hollandia és Anglia közt lévő tengeren vigyáz, és 1000 kereskedő hajót kisirt ki, mellyek a' nagy Oceanusnak minden részei felé menni igyekeznek. — *Pichegrü* Fr. Generál arra kötelezte magát a' *Wal-lisi* herczeg eljegyzett mátkájának *Karolina* Brunsvigiai herczeg alszonynak, hogy akár merre tétteni fog nékie Hollandián által Londonba menni, mindenütt bátorságos útat és kisirőket enged nékie. A' közép tengerben 13 linea hajókkal, és

egynéhány fregátákkal vigyáz *Hotham* Admirál a' közép tengeren. — *Plymuthban* 9 Hollandiai Indiai kereskedő 5 hadakozó hajók, és 60 másféle, Portugalliába, Spanyol Országba, és Amérikába indult hajók tartóztattak le. A' Bataviából vissza jövő gazdag kereskedő hajók eleibe, *Warrens Vice* admirál küldetett egy escadrevel — *Selandiában* a' 78-ik Anglus regement és egynéhány hajók estek Francia fogságba — Amérikában *Guadelupét* vissza vette az ellenség — Sok Orániai házhoz hív Hollandusok futottak Angliába, a' kik barátságosan fogadtattak a' Brittusok által, miért? mivel 70 milliót vittek oda magokkal — Hyberniában, minden polgári hivatalokra fel fognak ennekutánna a' Catholicusok vétetni, kivévén a' Lord Lajtinantságot, a' Kantzlerséget, és a' Parlamentomban való fő bíróságot. — A' le tartóztattatott Hollandiai hajóknak ki szabadságok végett Londonba küldetett Hollandus patrioták semmit nem nyertek — A jövő táborozásban is a' *Yorki* herczeg fogja az Angliai armadiát comandirozni Német országban.

Helvétzia.

Egy Bási levél ekként festi le, az ott munkába vetetett békesség dalgának folyamattját: „Örömmel jelenthetem, hogy a' békességnek dolga nálunk jól megyen. A' Frantzia derék követnek *Barthelemy* úrnak minden maga viseletéből ki tündöklök, hogy szive szerént kívánnya ezen pusztuló hadakozásnak el végeztetését, és nemcsak ő maga láttatik ezt óhajtani, hanem az egész Frantzia nemzet is. Minden órában ide váratik *Hardenberg* Prussus minister, a' kit a' meg holt *Gr. Goltz* Generál Lajtinant helyett rendelt ide királya, és mindenek olly reménység által tápláltatnak, hogy ennek ei érkezése után szorgalmasabban fog a' békességnek dolga folyni. Az itt lévő Prussiai követség béli titoknokok a' leg szebb harmóniában élnek *Barthelemy* úrral, nagyon becsültetnek általa, 's gyakorta ebédelnek vele, nem sokára egy olly történeteknek piatzavá fog Basilea lenni, melly által első helyet érdemel ezen folyó Századnak históriájában.“